

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kam až sahá pojem „soud“ podle Brusel I bis? Nad rozsudkem Městského soudu v Praze o vykonatelnosti rozhodnutí finančního arbitra v zahraničí

Nařízení Brusel I bis vytváří rámec pro přeshraniční uznání a výkon soudních rozhodnutí v oblasti občanského a obchodního práva v rámci EU. Toto nařízení nedefinuje pojem „soud“ a ani evropské právo neobsahuje jeho jednotnou definici. V praxi tak vyvstává otázka, zda lze podle tohoto nařízení v zahraničí uznat a vykonat také rozhodnutí orgánů, které nejsou součástí soustavy soudních orgánů, avšak vykonávají rozhodovací pravomoc svěřenou jim zákonem. Aktuálnost této problematiky potvrzuje i nedávný rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 1. 2025, sp. zn. 5 A 71/2024, v němž soud dovodil, že za „soud“ ve smyslu nařízení by mohl být považován rovněž finanční arbitr.

I. Rozsudek, který otevírá novou interpretační otázku

Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 21. 1. 2025, sp. zn. 5 A 71/2024, ve věci přeshraniční vykonatelnosti nálezů finančního arbitra dospěl k závěru, že **finanční arbitr je „soudem“ ve smyslu nařízení Brusel I bis**[\[1\]](#), **a je proto oprávněn, resp. povinen vydat osvědčení podle čl. 53 tohoto nařízení**[\[2\]](#). Soudní spor se sice týkal žaloby na ochranu proti nečinnosti finančního arbitra, avšak soud se zde podrobněji zabýval právě výkladem autonomního pojmu „soud“.

Rozsudek tak přináší významnou změnu ve výkladu tohoto pojmu, neboť v kontextu nařízení Brusel I bis a prostřednictvím tzv. funkčního pojetí pojmu „soud“ fakticky staví nálezy finančního arbitra na roveň soudním rozhodnutím vykonatelným v celé EU. Tento odlišný výklad Městského soudu v Praze, který rozšiřuje dosavadní pojetí pojmu „soud“ v unijním právu, je proto klíčový zejména pro fungování systému vzájemné důvěry mezi členskými státy a rovněž pro přeshraniční uznávání a výkon rozhodnutí v rámci EU. Rozhodnutí navíc svým významem přesahuje izolovaný kontext finančního arbitra, neboť má vliv i na další orgány alternativního řešení sporů (ADR) nebo jiné kvazisoudní instituce.

Z uvedeného vyplývá stěžejní otázka, kterou se článek zabývá: Lze finančního arbitra považovat za soud ve smyslu nařízení Brusel I bis a jaké je jeho postavení v systému soudní ochrany v České republice?

II. Na čem stojí argumentace Městského soudu v Praze?

Městský soud v Praze učinil závěr o tom, že finanční arbitr splňuje pro účely nařízení Brusel I bis podmínky pro to, aby spadal pod pojem „soud“, a to především na základě judikatury Soudního dvora Evropské unie (SDEU), zejména rozsudku ve věci Pula Parking (C-551/15)[\[3\]](#). Podle tohoto rozsudku je v kontextu nařízení Brusel I bis pojem „soud“ autonomním pojmem unijního práva a nelze jej vykládat výlučně podle vnitrostátní právní úpravy.

Městský soud se zároveň extenzivně opírá o stanovisko generálního advokáta Michala Bobka ve věci

zmiňovaného rozsudku Pula Parking[4]. **Generální advokát ve svém stanovisku popisuje rozdíl mezi tzv. funkčním a institucionálním pojetím pojmu „soud“.** Funkční pojetí vychází z presumpce, že za „soud“ může být považován i orgán mimo formální vnitrostátní soudní soustavu, pokud vykonává činnost svou povahou odpovídající soudnímu rozhodování. Naproti tomu v institucionálním pojetí lze za „soud“ považovat jen takový orgán, který je v právním řádu daného státu konstituován jako orgán soudní moci a je součástí soudního systému.

Městský soud se tedy ve svém rozsudku přiklonil k funkčnímu pojetí a na základě následujících kritérií, která dle jeho názoru finanční arbitr splňuje, došel k závěru, že finanční arbitr naplňuje znaky soudu, resp. soudního rozhodování, v kontextu nařízení Brusel I bis:

- zřízení zákonem;
- trvalá povaha;
- závazná jurisdikce;[5]
- kontradiktornost řízení;
- aplikace právních norem;
- nezávislost a nestrannost rozhodování.

Na základě těchto kritérií a podpůrně zohledněného teleologického argumentu (podle soudu je cílem evropské legislativy i samotné existence finančního arbitra efektivní ochrana spotřebitele, kterou by opačný, formalistický výklad fakticky mařil) soud dospěl k závěru, že finanční arbitr v kontextu nařízení Brusel I bis naplňuje pojem „soud“.

III. Opravdu dosavadní judikatura podporuje tak široký výklad pojmu „soud“?

V první řadě stojí za zdůraznění, že otázkou není, zda je řešení Městského soudu v Praze praktické, účelné nebo žádoucí z hlediska ochrany spotřebitele, ale to, zda má oporu v existujícím unijním právu.

III.1 Přenos kritérií z čl. 267 SFEU[6] není přiléhavý

Městský soud v Praze vycházel z kritérií (tj. zřízení zákonem, trvalá povaha, závazná jurisdikce, kontradiktornost řízení, aplikace právních norem a nezávislost a nestrannost rozhodování), jež judikatura SDEU[7] vytvořila pro posouzení, zda určitý orgán může podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 267 SFEU. Městský soud tato kritéria převzal bez širšího uvážení a bez ohledu na to, že byla vytvořena pro zcela jiný účel a v jiném institucionálním a normativním kontextu.

Čl. 267 SFEU totiž existuje především kvůli zajištění jednotného výkladu a aplikace unijního práva prostřednictvím dialogu mezi vnitrostátními orgány a SDEU. Pojem „soudu“ je v tomto kontextu záměrně vykládán extenzivněji, aby byl mechanismus předběžné otázky přístupný co nejširšímu okruhu orgánů a mohl tak účinně naplňovat svůj účel spočívající v zajištění jednotného výkladu a aplikace unijního práva. Z uvedeného důvodu judikatura Soudního dvora dokonce připouští, aby v případě pochybností o tom, zda určitý orgán splňuje znaky soudu, mohl být pro účely čl. 267 SFEU za soud považován. **Nařízení Brusel I bis však sleduje zcela odlišný účel - upravuje mezinárodní příslušnost soudů členských států a pravidla pro uznávání a výkon soudních rozhodnutí v přeshraničních věcech.** Pojem „soud“ proto v tomto kontextu vymezuje okruh orgánů, jejichž rozhodnutí mohou požívat režimu vzájemného uznávání a volného pohybu rozhodnutí v rámci Evropské unie.

Pojem „soud“ proto nelze automaticky vykládat shodně napříč různými právními instituty. Pojmy unijního práva totiž nemusí mít napříč jednotlivými právními nástroji totožný obsah, a tak musí být vykládány s ohledem na účel a funkci konkrétní právní úpravy.^[8] **Městský soud tak nepostupoval správně, když přejímal závěry judikatury SDEU k čl. 267 SFEU do posouzení týkajícího se nařízení Brusel I bis.**

III.2 Judikatura SDEU podle všeho nepodporuje čistě funkční pojetí soudu

Je rovněž důležité zmínit, že výše uvedené stanovisko generálního advokáta Bobka, na kterém Městský soud v Praze významně staví svou argumentaci, není závazným pramenem evropského práva a netvoří součást rozsudku SDEU.^[9] Současně SDEU ani ve věci *Pula Parking* nepřijal Bobkovu funkční definici soudu v plném rozsahu. Kromě toho, že Městský soud v Praze přisoudil stanovisku generálního advokáta větší normativní význam, než ve skutečnosti má, je také klíčový fakt, že ze stanoviska nevyplývá, že by generální advokát Bobek zastával čistě funkční pojetí soudu nebo že by považoval institucionální zakotvení orgánu v systému soudní moci za irelevantní. Podle bodu 92 stanoviska nevzniká status „soudu“ pouhou delegací soudní funkce členským státem mimo soudní soustavu a podle bodu 95 může být institucionální definice zpochybněna jen výjimečně. V bodě 106 je navíc zdůrazněn požadavek restriktivního přístupu při funkčním posouzení orgánu, a to výslovně v kontextu posouzení pro účely nařízení Brusel I bis. Městský soud tak závěry stanoviska vytrhl z jejich kontextu a opomněl, že sám generální advokát výslovně zdůraznil, že jeho úvahy nejsou přenositelné na výklad nařízení Brusel I bis.

Ačkoli rozsudek SDEU ve věci *Pula Parking* zjevně neusiluje o formulaci obecné definice pojmu „soud“, Městský soud v Praze z něj takovou definici dovodil. Učinil tak na základě dílčích úvah Soudního dvora, které v konkrétním případě pouze negativně vymezovaly, proč dotčený orgán nesplňuje požadavky kladené na „soud“, zejména z důvodu absence kontradiktornosti řízení.

Z těchto negativních závěrů však nelze bez dalšího dovozovat opačný pozitivní závěr, že každý orgán splňující uvedená kritéria musí být automaticky považován za „soud“ ve smyslu nařízení Brusel I bis, jak učinil Městský soud v Praze. V řízení před finančním arbitrem sice lze spatřovat prvek kontradiktornosti, avšak rozsudek SDEU nedefinuje, že každý orgán, jenž splňuje požadavek kontradiktornosti, lze považovat za „soud“ ve smyslu nařízení Brusel I bis. Rozsudky SDEU ve věci *Miles* a ve věci *Nordsee*^[10] naopak potvrzují relevanci institucionálního pojetí pojmu „soud“. Judikatura se tak přiklání spíše ke kombinaci institucionálního a funkčního přístupu.

III.3 Postavení finančního arbitra vyvolává další interpretační otázky

Existují i další skutečnosti, které prohlubují pochybnosti ohledně postavení finančního arbitra. Proti extenzivnímu výkladu Městského soudu v Praze svědčí rovněž to, že finanční arbitr je řazen mezi subjekty mimosoudního řešení spotřebitelských sporů (ADR) podle směrnice 2013/11/EU^[11]. Jedná se tedy o orgán, jehož smyslem je nabídnout alternativu k soudnímu řízení. Postavit takový orgán bez dalšího naroveň soudu je již z pohledu systematiky soustavy soudních orgánů rozporuplné a kontroverzní.

Čl. 3 nařízení Brusel I bis výslovně rozšiřuje pojem „soud“ na konkrétně vyjmenované orgány, to však pouze v Maďarsku a ve Švédsku. V situaci, kdy by stačil prostý funkční výklad, by toto vyjmenování bylo nadbytečné. Pokud by tvůrce nařízení Brusel I bis chtěl pod nařízení zahrnout i orgány mimosoudního řešení sporů (ADR), učinil by tak výslovně.

Vyvstává rovněž otázka, zda finanční arbitr vůbec splňuje kritéria závazné jurisdikce a nezávislosti, která Městský soud pro své posouzení považoval za splněné. V případě kritéria závazné jurisdikce svědčí proti jeho splnění fakt, že finanční arbitr nedisponuje obecnou jurisdikcí založenou zákonem,

protože si spotřebitel může jednostranně zvolit, zda řízení před finančním arbitrem využije jako alternativu k soudnímu řízení. Rovněž ve vztahu k požadavku nezávislosti vyvstávají určité pochybnosti. Finančního arbitra totiž jmenuje vláda na návrh ministra financí. Zároveň je finanční arbitr organizačně i rozpočtově začleněn do systému veřejné správy a nepožívá ústavních záruk nezávislosti v rozsahu, v jakém jsou garantovány soudcům.

Všechny tyto argumenty zpochybňují, že lze finančního arbitra bez dalšího postavit na roveň soudům členských států.

IV. Význam rozhodnutí přesahuje samotného finančního arbitra

Nutno zdůraznit, že závěry vyplývající z rozhodnutí Městského soudu nemají dopad pouze na postavení finančního arbitra. Pokud by při posuzování pojmu „soud“ podle nařízení Brusel I bis převážilo téměř výhradně funkční pojetí prosazované Městským soudem, otevřela by se tím podstatně širší otázka, zda by pod definici „soudu“ neměly spadat také další kvazisoudní, regulační či správní orgány. Takových orgánů, které rozhodují soudním způsobem a naplňují zmíněná kritéria, existuje jak na úrovni EU, tak v jednotlivých členských státech značné množství. Přijetí čistě funkčního přístupu by proto mohlo výrazně rozšířit okruh subjektů, jejichž rozhodnutí by byla považována za soudní rozhodnutí ve smyslu nařízení Brusel I bis.

Takový výklad by měl významné systémové důsledky. Nešlo by pouze o změnu postavení finančního arbitra, ale o zásadní posun ve vymezení působnosti samotného nařízení Brusel I bis a jeho základních pojmů. Rozšíření pojmu „soud“ by tak mohlo ovlivnit celý systém přeshraničního uznávání a výkonu rozhodnutí v rámci EU.

V. Závěr: Za hranicí dosavadní judikatury

Rozhodnutí Městského soudu v Praze představuje extenzivní výklad autonomního pojmu „soud“, který nenachází dostatečnou oporu v dosavadní judikatuře Soudního dvora Evropské unie ani v systematice a účelu nařízení Brusel I bis. Přenos závěrů judikatury vztahující se k čl. 267 SFEU do výkladu tohoto nařízení není přesvědčivý, neboť oba instituty sledují odlišné cíle a pracují s pojmem „soud“ v odlišném kontextu. **Má-li být finanční arbitr považován za „soud“ ve smyslu nařízení Brusel I bis, musí takový závěr vyplývat z judikatury Soudního dvora Evropské unie. Tu však současný stav unijního práva neposkytuje.**

Mgr. Jan Šůra, LL.M.,
partner

Mgr. Pavel Petřek,
advokát

[PORTOS, advokátní kancelář s.r.o.](#)

City Tower
Hvězdova 1716/2b

140 00 Praha 4

Tel.: +420 224 827 884

e-mail: info@portos.cz

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

[2] Osvědčení podle čl. 53 nařízení Brusel I bis je standardizované potvrzení vydané soudem původu, které usnadňuje uznání a výkon rozhodnutí v jiném členském státě.

[3] SDEU, rozsudek ze dne 9. 3. 2017, *Pula Parking d.o.o. v Sven Klaus Tederahn*, věc C-551/15, ECLI:EU:C:2017:193.

[4] Stanovisko generálního advokáta Michala Bobka přednesené dne 27. října 2016 ve věci C-551/15, *Pula Parking d.o.o. v. Sven Klaus Tederahn*, ECLI:EU:C:2016:825.

[5] Pravomoc orgánu je v konkrétním sporu závazná.

[6] Smlouva o fungování Evropské unie (konsolidované znění), Úř. věst. C 202, 7. 6. 2016, s. 47–200.

[7] Plně je vyjmenovává SDEU, rozsudek ze dne 17. 9. 1997, *Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH proti Bundesbaugesellschaft Berlin mbH*, věc C-54/96 ECLI:EU:C:1997:413.

[8] K metodě výkladu autonomních pojmů unijního práva srov. K. Lenaerts, *Methods of Interpretation and the European Court of Justice*, *European Law Review*, 2013, s. 10–11, podle něhož musí být význam autonomního pojmu určován s ohledem na normativní kontext dotčeného ustanovení a cíle, které sleduje.

[9] Závazné účinky má pouze samotné rozhodnutí SDEU. SDEU se může se závěry generálního advokáta plně

ztotožnit, převzít je pouze částečně, nebo se od nich zcela odchýlit. Z tohoto důvodu nelze stanovisko generálního advokáta stavět na roveň judikatuře SDEU ani z něj dovozovat právní závěry se stejnou autoritou jako z rozsudku. To ostatně Soudní dvůr výslovně potvrzuje ve své judikatuře, když uvádí, že není vázán ani stanoviskem generálního advokáta, ani odůvodněním, na němž je toto stanovisko založeno (např. rozsudek SDEU ze dne 25. 10. 2017, *Polbud – Wykonawstwo*, věc C-106/16 ECLI: ECLI:EU:C:2017:804, bod 24).

[10] SDEU, rozsudek ze dne 14. 6. 2011, *Paul Miles and Others v European Schools*, věc C-196/09, ECLI:EU:C:2011:388 & SDEU, rozsudek ze dne 23. 3. 1982, *Nordsee Deutsche Hochseefischerei GmbH v Reederei Mond Hochseefischerei Nordstern AG & Co. KG and Reederei Friedrich Busse*

[11] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/11/EU ze dne 21. května 2013 o alternativním řešení spotřebitelských sporů a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (směrnice o alternativním řešení spotřebitelských sporů).

Další články:

- [Pozemkové restituční náhrady a role znalce, když se hodnota majetkové křivdy přepočítává po desetiletích](#)
- [Bez kontroly a bez sankcí? Daňové echo zaznělo už pošesté a mění přístup Finanční správy k daňovým chybám](#)
- [Zápůjčka, úvěr nebo příplatek: jak financovat vlastní společnost?](#)
- [Ocenění nemovitosti v dědickém řízení: kdy postačí odhad a kdy je nutný znalecký posudek](#)
- [Evropské dotace srozumitelně: Díl druhý – Žadatel nebo příjemce?](#)
- [Meze ručení jednatele za daňový nedoplatek společnosti optikou nejnovější judikatury NSS](#)
- [Z nedávné judikatury na téma technické zhodnocení versus oprava](#)
- [ESMA zveřejnila závěry celoevropského šetření zaměřeného na compliance a interní audit u správců fondů](#)
- [Cena není hodnota: proč se v právních sporech často mýlí ekonomie a právo](#)
- [Kam až sahá pojem „soud“ podle Brusel I bis? Nad rozsudkem Městského soudu v Praze o vykonatelnosti rozhodnutí finančního arbitra v zahraničí](#)
- [Daňová kobra v České republice – institucionální analýza a hodnocení efektivity \(fwd\)](#)